

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Metsästrategia rakentuu neljästä strategisesta päämäärästä, joista muodostuu yhdessä kokonaisuus ja aikaansaada kestäviä arvoketjuja ja -verkostoja. On tärkeä, että metsästrategiaa tarkastellaan kokonaisuutena, koska toimintaympäristömme on ollut merkittävässä muutoksessa viimeisten vuosien aikana. Venäjän hyökkäyssota ja Ukrainan kriisi ovat vaikuttaneet energiakysymyksiin, raaka-ainetarpeisiin sekä kansallisiin että EUn tahtotilaan hakea nopeutetusti ratkaisujen ja uusia innovaatioita. On tärkeä nähdä maailman muutos ja hakea siihen uusia pitkäaikaisia ratkaisuja.

Nykyisten tuotteiden rinnalle on syntyvässä uusia korkean jalostusasteen tuotteita.

Väestön määrän kasvun ennakoivan globaalisti jatkuvan ja tämä heijastuu luonnonvarojen käytön lisääntymiseen ja erilaisten yhteensovittamishaasteiden ratkaisuun. Ja strategian mukaisesti uudet teknologiat sekä teknologian tehokkaampi hyödyntäminen ovat keinoja vastata muuttuviin tarpeisiin.

On hyvä näkökulma, että strategiassa on nostettu esiin myös luonnontuotteiden käyttö on kasvavaa paitsi elintarvike- ja juomateollisuudessa myös esimerkiksi kosmetiikkateollisuudessa, hyvinvointipalveluissa, lääkinnällisissä tuotteissa, käsityöalalla sekä floristiikassa.

ELY-keskus näkee hyvänä asiana sen, että kansallisessa metsästrategiassa on yhteensovittava ote. Kansallisen metsästrategian kanssa samaan aikaan on ollut valmisteilla mm. kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma vuoteen 2035, jossa huomioidaan myös EU:n biodiversiteettistrategia. On tärkeää, että kansallisessa metsästrategiassa huomioidaan myös EU:n biodiversiteettistrategian ja kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteet, ja varmistetaan, että strategiat tavoitteet ja toimenpiteet eivät ole toisiaan poissulkevia.

Uhanalaisten lajien määrällä mitattuna lajikatoa ei ole metsälajien osalta pystytty pysäyttämään nykyisillä toimilla. Kuten metsästrategian avauskappaleessa todetaan, metsät ovat tärkeässä roolissa, kun ratkaistaan monia yhteiskunnan kannalta tärkeitä kysymyksiä, myös luontokatoa koskevia kysymyksiä.

Strategiassa todetaan, että metsätalousmaan pinta-alasta on eriateisen suojelun tai rajoitetun käytön piirissä 23 %. Suojelualueiden painopiste on pohjoisessa, ja Lapin maakunnassakin suojeltujen metsäalueiden osuus kasvaa kohti pohjoista. On huomattava, että kaikilla suojelualueiksi laskettavilla alueilla metsänkättöä ei ole kielletty (esim. rantojensuojelualueet). On ratkaisevaa, mitä tapahtuu metsätalouuskäytön piirissä olevissa metsissä, kuinka luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata suojelualueiden välisillä alueilla, erityisesti strategiassakin nostetuilla luontotyypeillä lehdöissa ja vanhoissa metsissä.

Valtaosa metsistä on yksityisessä omistuksessa. Strategian päämäärän 2.3.2 "Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä" yhtenä tavoitteena on, että metsänomistajille ja toimijoille suunnatut palvelut sekä kannusteet tukevat aktiivista, kestäväää ja monipuolista metsienkäyttöä, huomioiden maakunnalliset erityispiirteet. Katsomme, että on tunnistettu tarve tarjota ajankohtainen tieto metsien eri käyttömuodoista ja vaihtoehtöista metsänomistajille. Alueiden toimijoilla ja metsänomistajilla on suuri rooli siinä, miten metsästrategiassa esitetyt toimenpiteet omaksutaan ja jalkautetaan ja sovelletaan toimintaan vaikuttavalla tavalla.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Saavutettavuus on huomioitu Metsien kasvu - kärkihankkeessa, mutta jää epäselväksi, tarkoitetaanko siinä vain yksityisteitä. Kuitenkin alemmalla maantieverkollakin olisi paljon parannettavaa sekä terminaaliverkostolla. Tulevaisuudessa sääolosuhteiden ennakoidaan vaihtelevan entistä enemmän ja lauhojen talvien yleistyvän, mikä lyhentää talviajan puunkorjuukautta ja heikentää erityisesti alemman tieverkon kuljetuskykyä.

strategiassa liikutaan aika yleisellä tasolla ja suoria yhtymäkohtia kalatalousasioihin ei juuri ole kalataloudelle aiheutuu merkittäviäkin seurannais-vaikutuksia metsätalouden prosesseista aiheutuvista muutoksista mm. valuma-alueiden vesitasapainossa sekä valuma-alueilta muodostuvan vesistö-kuormituksen kautta.

Luonnoksen perusteella metsästrategiaa toimenpannaan kärkihankkeilla ja metsätalouden vesiensuojelumenetelmien kehittäminen on mainittu yhtenä kärkihankkeen toimenpiteenä. Nähdään tärkeänä, että vesiensuojelumenetelmien kehittäminen asia on saatu sisällytettyä strategiataason toimenpiteisiin.

Ilmastonmuutoksen myötä tapahtuva talviaikaisen valunnan ja virtaamien kasvaminen sekä tästä seuraava talviaikainen vesistökuormituksen lisääntyminen ja siihen vastaaminen – ei ole strategiassa huomioitu selkeästi.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

ELY-keskus pitää tärkeänä, että päämäärän 3.2.3 "Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä" alle on nostettu tavoitteeksi talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehityksen kääntämisen elpymisuralle ja vastaavasti toimenpiteiden osalta hankesalkussa on kärkihankkeeksi nostettu 4.2.2 elonkirjoa talousmetsissä - hanke, jossa on tunnistettu tarve varata suojeluun ja luonnonhoitoon riittävät resurssit, mm. metso ja helmiohjelmien jatkumisen ja laajentamisen myötä.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Kärkihankkeessa 4.2.3 Metsäalan uudistaminen, on toimenpiteissä nostettu esille paikkatietojen tarkkuuden ja saatavuuden parantaminen. Tämä on näkemyksemme mukaan ehdoton edellytys paitsi edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, myös luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden ja kärkihankkeen 4.2.2 toteutumiseksi. Talousmetsissä on merkittävä määrä lajisääteisesti suojeltujen lajien esiintymiä, jotka tulee metsänkäytössä huomioida sekä lisäksi uhanalaisten lajien esiintymiä. Elonkirjon huomioimen metsätaloustoimissa edellyttää, että lajeista ja niiden esiintymistä on ajantasaiset tiedot käytettävissä jo suunnitteluvaiheessa metsänomistajille ja metsien käytön suunnittelijoilla.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

Metsästrategian vaikutusten arviointi ei ollut osana lausuttavaa luonnosta, mutta se on tarkoitus tehdä. Lapin ELY-keskus pyytää huomioimaan vaikutusten arvioinnissa muiden seikkojen ohella valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen. Maankäyttö- rakennuslain 24 §:n mukaisesti valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueiden käytön kannalta.

Vasara Heino
Lapin ELY